

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 113/05-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa na neverejnom zasadnutí 28. septembra 2005 prerokoval prijatú sťažnosť M. R., bytom K., t. č. vo väzbe, I., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s právom na spravodlivé súdne konanie pri rozhodovaní o väzbe v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Ntv-š 1/2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti M. R. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 113/05-10 z 15. júna 2005 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť M. R., bytom K., t. č. vo väzbe, I. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v súvislosti s právom na spravodlivé súdne konanie pri rozhodovaní o väzbe v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 1 Ntv-š 1/2005.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľ v podaní zo 16. augusta 2005, ako aj najvyšší súd vo vyjadrení z 22. júla 2005 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd preto pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu sťažnosti, z písomných vyjadrení účastníkov, obsahu spisu najvyššieho súdu a listinných dôkazov nachádzajúcich sa v ňom.

Z podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tpr 81/03 z 3. mája 2003 z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Následne bola lehota väzby predĺžená uznesením okresného súdu sp. zn. Tpr 194/03 z 10. októbra 2003, a to až do 29. apríla 2004. Ďalším uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 71/04 z 8. apríla 2004 bola väzba predĺžená do 28. októbra 2004. Potom uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) s právomocou Špeciálneho súdu sp. zn. Pš 9/04 z 12. októbra 2004 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 104/04 z 19. januára 2005 bola väzba predĺžená do 28. apríla 2005. Napokon uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv-š 1/2005 z 25. apríla 2005 bola väzba predĺžená do 29. októbra 2005.

Pred posledným predĺžením väzby, ku ktorému došlo na základe návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), požiadal sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu listom z 29. marca 2005 generálneho prokurátora, aby jeho predpokladaný návrh na ďalšie predĺženie väzby bol doručený obhajcovi sťažovateľa, a to najmä s poukazom na kontradiktórnosť trestného konania a tiež na skutočnosť, že proti uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým o návrhu rozhodne, nebude riadny opravný prostriedok prípustný. Generálny prokurátor na túto žiadosť nereagoval. Sťažovateľovi bol do väzby

faxom 19. apríla 2005 doručený návrh generálneho prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby s tým, aby sa k žiadosti vyjadril v 3-dňovej lehote. Následne 20. apríla 2005 dostal tento návrh aj poštou. Návrh mu bol doručený najvyšším súdom. V stanovenej lehote 22. apríla 2005 podal sťažovateľ k návrhu svoje vyjadrenie. Vzhľadom na to, že najvyšší súd o návrhu generálneho prokurátora rozhodoval v pondelok 25. apríla 2005, vyjadrenie sťažovateľa z piatku 22. apríla 2005 nemohlo byť v tom čase ešte k spisovému materiálu najvyššieho súdu pripojené. Vyplýva to aj z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom niet zmienky o vyjadrení sťažovateľa. Obhajcovi sťažovateľa nebol návrh generálneho prokurátora doručený vôbec. Obhajca aj napriek tomu svojím listom z 20. apríla 2005 adresovaným najvyššiemu súdu poukázal na porušenie práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, keď uviedol, že nedoručenie písomných návrhov a iných podaní procesným stranám v konaní o väzbe treba považovať za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to najmä vzhľadom na požiadavku kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní. Hoci bolo povinnosťou generálneho prokurátora sťažovateľovi a jeho obhajcovi návrh doručiť, nestalo sa tak. Návrh bol sťažovateľovi doručený až prostredníctvom najvyššieho súdu, avšak oneskorene, čím mu bola odňatá možnosť vyjadriť sa. Obhajcovi nebol návrh doručený vôbec, a to i napriek tomu, že o to výslovne požiadal. Napriek uvedeným pochybeniam najvyšší súd o návrhu generálneho prokurátora konal a jeho požiadavke o predĺženie väzby vyhovel.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie vyššie uvedeného článku dohovoru v konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 1 Ntv-š 1/2005, ako aj jeho uznesením z 25. apríla 2005. Ďalej žiada, aby ústavný súd toto uznesenie zrušil.

Z vyjadrenia predsedu najvyššieho súdu z 22. júla 2005, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 29. júla 2005, vyplýva, že sťažnosť je nedôvodná.

Podľa názoru predsedu najvyššieho súdu návrh na predĺženie lehoty trvania väzby bol doručený najvyššiemu súdu 15. apríla 2005 a bol zaevidovaný pod sp. zn. 1 Ntv-š

1/2005. Na základe opatrenia predsedu senátu z 18. apríla 2005 bol návrh generálneho prokurátora doručovaný sťažovateľovi a ďalším obvineným. Doručovanie sa vykonalo 19. apríla 2005 faxom a poštou. Sťažovateľovi bola poštová zásielka doručená 20. apríla 2005. Obhajcovi sťažovateľa JUDr. L. K. bol návrh doručený faxom 19. apríla 2005. Poštou sa zásielku doručiť nepodarilo, lebo bola vrátená s tým, že adresát sa na adrese nezdržiava. Napriek tomu JUDr. L. K. poslal vyjadrenie k návrhu faxom 20. apríla 2005. Z uvedeného vyplýva, že senát najvyššieho súdu pri rozhodovaní o predĺžení lehoty trvania väzby sťažovateľa mal k dispozícii vyjadrenie k návrhu, ktoré podal v mene sťažovateľa jeho obhajca. Týmto spôsobom, keďže sa konalo na neverejnom zasadnutí, bolo zaručené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie. Práve preto sťažnosť nie je dôvodná.

Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa zo 16. augusta 2005 vyplýva, že nesúhlasí s argumentáciou najvyššieho súdu. Je toho názoru, že postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces. I keď sa najvyšší súd snažil napraviť procesné pochybenie generálneho prokurátora, ktorý sám návrh na predĺženie väzby sťažovateľovi a jeho obhajcovi nedoručil, nepodarilo sa to dôsledne. Na jednej strane totiž bol sťažovateľovi návrh na predĺženie väzby doručený najvyšším súdom s poskytnutím lehoty na vyjadrenie, ale na druhej strane termín neverejného zasadnutia bol stanovený tak, že vyjadrenie sťažovateľa nemohlo byť k spisu včas pripojené. Okrem toho návrh nebol doručený všetkým procesným stranám, t. j. najmä obhajcom sťažovateľa. Došlo tým k porušeniu princípu kontradiktórnosti a rovnosti zbraní.

II.

Z listu obhajcu sťažovateľa z 29. marca 2005 adresovaného generálnemu prokurátorovi vyplýva, že obhajca žiada, aby mu generálny prokurátor doručil návrh na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľa tak, aby sa mohol k návrhu vyjadriť, a to s poukazom na to, že inak by nebola zachovaná zásada rovnosti zbraní, a tiež vzhľadom na skutočnosť, že proti uzneseniu najvyššieho súdu nebude možné podať sťažnosť.

Z návrhu generálneho prokurátora na predĺženie väzby vyplýva, že návrh bol označený dátumom 13. apríl 2005 a doručený najvyššiemu súdu 15. apríla 2005.

Z listu obhajcu sťažovateľa z 20. apríla 2005 adresovaného najvyššiemu súdu a doručeného toho istého dňa do podateľne najvyššieho súdu vyplýva, že obhajca upozorňuje na to, že ešte 29. marca 2005 žiadal generálneho prokurátora o doručenie návrhu na predĺženie väzby sťažovateľa na zaujatie stanoviska, avšak mu nebolo vyhovené. Tento postup generálneho prokurátora je porušením práv sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to najmä vzhľadom na požiadavku kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní. Vzhľadom na túto skutočnosť obhajca žiada, aby bol návrh na predĺženie väzby zamietnutý, resp. vrátený generálnemu prokurátorovi ako predčasne predložený.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv-š 1/2005 z 25. apríla 2005 vyplýva, že najvyšší súd predĺžil väzbu sťažovateľa do 29. októbra 2005. Najvyšší súd sa odvoláva z hľadiska procesného postupu na podanie obhajcu sťažovateľa, ktorý navrhol návrh generálneho prokurátora zamietnuť, keďže mu tento návrh nedoručil pred jeho podaním najvyššiemu súdu.

Zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv-š 1/2005, ktorý si ústavný súd zadovážil, sú zistiteľné nasledovné relevantné skutočnosti:

Prípisom najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv-š 1/2005 z 18. apríla 2005 bol obhajcovi sťažovateľa JUDr. L. K. doručený návrh na predĺženie lehoty trvania väzby s tým, že sa k nemu môže vyjadriť ako obhajca sťažovateľa do troch dní. Prípis spolu s návrhom bol obhajcovi sťažovateľa doručený faxom 19. apríla 2005. Poštová zásielka s rovnakým obsahom, ktorá bola odovzdaná na poštovú prepravu 18. apríla 2005, sa vrátila najvyššiemu súdu s tým, že adresát sa na uvedenej adrese nezdržiava.

Z vyjadrenia JUDr. L. K. datovaného 21. apríla 2005 vyplýva, že ako obhajca sťažovateľa zaujal stanovisko k doručenému návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby. Po podrobnej analýze navrhol, aby najvyšší súd návrhu nevyhovel. Podanie došlo najvyššiemu

súdu faxom 20. apríla 2005, a preto sa zdá byť pravdepodobné, že datovanie dňom 21. apríla 2005 je mylné a že v skutočnosti bolo vyjadrenie písané 20. apríla 2005.

Osobné vyjadrenie sťažovateľa k návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby z 22. apríla 2005 sa v spise nenachádza.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

„Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia prokurátora obvinenému ako druhej strane kontradiktórneho konania vytvára stav nerovnosti strán v konaní pred súdom, čo je v rozpore s kontradiktórnosťou konania a so zásadou rovnosti zbraní ako súčasťou práva na spravodlivý proces“ (mutatis mutandis I. ÚS 100/04, I. ÚS 2/05).

Sťažovateľ namieta porušenie práva na spravodlivý proces pri rozhodovaní najvyššieho súdu o návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby v podstate z dvoch rozhodujúcich skutkových dôvod. Tvrdí jednak, že hoci mu bol návrh doručený a hoci sa k nemu v stanovenej trojdňovej lehote vyjadril, termín neverejného zasadnutia, na ktorom najvyšší súd o návrhu rozhodoval, bol stanovený tak, že toto vyjadrenie ešte nemohol

najvyšší súd mať v spise. Je tomu tak preto, že vyjadrenie posielal v piatok a neverejné zasadnutie sa konalo nasledujúci pondelok. Ďalej namieta, že návrh na predĺženie lehoty trvania väzby nebol jeho obhajcovi vôbec doručený a tento sa preto nemohol k nemu ani vyjadriť. V konečnom dôsledku preto najvyšší súd mal vo veci rozhodovať bez vyjadrenia sťažovateľa a jeho obhajcu.

Ústavný súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania konštatuje, že uvedené zásadné skutkové tvrdenia sťažovateľa nie je možné akceptovať.

Údajné vyjadrenie sťažovateľa k návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby z 22. apríla 2005 sťažovateľ ústavnému súdu nepredložil, hoci to bola jeho povinnosť v zmysle § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv-š 1/2005 ústavný súd zistil, že ani tam sa údajné vyjadrenie sťažovateľa nenachádza. Treba preto urobiť skutkový záver, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno na preukázanie svojho tvrdenia, podľa ktorého toto vyjadrenie najvyššiemu súdu v stanovenej lehote zaslal.

Vykonaným dokazovaním bolo priamo vyvrátené ďalšie zásadné tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého návrh na predĺženie lehoty trvania väzby nebol jeho obhajcovi doručený a ten sa k nemu preto ani nemohol vyjadriť. Zo spisu najvyššieho súdu je nepochybné, že návrh bol obhajcovi sťažovateľa JUDr. L. K. doručený faxom a ten rovnako faxom podal k návrhu v zastúpení sťažovateľa obsiahle vyjadrenie.

Vzhľadom na uvedené skutkové závery nemôže obstať tvrdenie sťažovateľa o porušení práva na spravodlivé súdne konanie z dôvodov, ktoré sťažovateľ namietal.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2005

